

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd, 1908. szeptember 15.

197. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. | Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos híreknek 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A nemzetközi tengeri jog kodifikálása.

Mint ismeretes, a tengeri háboruszkodásnak két specialitása van: a blokáde és a kalózkodás. Az első egy-egy kikötőnek tengeri oldalról való elzárását célozza, s a nemzetközi jog szentesítette szokásokon nyugszik, a másik meg igen sok félreértésre és surlódásra ad alkalmat, s ezért föltötte kívánatos, hogy nemzetközi megegyezésnek váljék tárgyává.

Az 1854-iki francia-angol konvenció, majd az ezt követő 1856-iki párisi tengerjogi deklaráció örökké eltörölte a magánkalózkodást s csak a hadihajókat ruházta fel az átkutatás (droit de visite) jogával. Ámde ezzel a kalózkodás és az átkutatási jog kérdése nem lett végleg elintézve, mert az idézett deklaráció csupán a szignatar-hatalmakat köti, s egyes államok, mint Spanyolország, Mexikó és az Egyesült-Államok jogilag ma is üzhetnek magánkalózkodást, másrészt a hadi dugáru kérdése Hugo Grotius óta elméletileg, éppen úgy, mint gyakorlatilag a legtöbb nézeteltérésre ad alkalmat.

A napjainkban folyó békeakció, a hágai kongresszus a tengerjog e részét is belevonta programjába, mivel azonban a gyakorlat azt mutatta, hogy a hágai tanácskozásnál sokkal fontosabb a nagyhatalmak ellenkező méreteit elsimítani törekvő megelőző tárgyalások, Sir Edward Grey folyó év októberében Londonban hívta össze a nagyhatalmak képviselőit.

Az októberi konferenciának főcélja egy, a zsákmányügyi bíróság irányelvűl szolgáló törvénykönyvnek megszerkesztése. A zsákmányügyi bíróságnak feladata a tengeri zsákmány fölött való ítélkezés. Mivel e bíróságot jelenleg azon állam törvényei irányítják, amelynek nevében ítéleteit hozza, világos, hogy a jogszolgáltatásban különböző irányelvek és nézetek fognak érvényesülni.

E nemzetközi konferenciára tíz állam követit hívták meg. Eleinte úgy tervezték, hogy csupán a nyolc nagyhatalom (hat európai, továbbá Japán és az amerikai Unió) vesz benne részt. Majd később — elég következtelenül — Spanyolországot és Hollandiát is meghívták. Spanyolország meghívására azon jogcím szolgált, hogy a két kontinens és a gyarmatok spanyolajku lakossága is képviselve legyen, Hollandiát udvariasságból kérték fel a részeseésre, mivel a békekonferencia az ország talaján működik.

A „Times“ egy legutóbbi számában W. T. Stead bírálja hosszabb cikkben a konferencia előkészületeit. Ugy találja, hogy illogikus dolog, ha néhány nagyhatalom a kis államok kizárásával akar olyan törvényeket alkotni, a mely valamennyiöket egyaránt kötelezze. Így feltétlenül meg kellett volna hívni Norvégiát is mint par excellence hajósnemzetet s ugyanazon a jogcímen, amelyen Spanyolország részeseedik a tanácskozásban, Portugáliának is helyet kel-

lett volna szorítani. Furcsa dolog, hogy ugyanaz a békekonferencia, amely az államok egyenlő szuverenitását írta pajzsára — maga vét legérzékenyebben ez egyenlőség ellen.

Hogy a londoni konferencia mekkora munkára vállalkozott, akkor tűnik ki leginkább, ha a törvénykönyv tárgyait egyenként vesszük sorra. A legesiklandósabb a hadi dugáru kérdése. A hatalmak egyrésze az erről szóló intézkedések feltétlen eltörlését fogja kívánni, ne létezzék sem feltétlen, sem feltételes dugáru. Mások csak a feltételes contra bande eltörlését fogják kívánni, míg ismét mások a jelenleg fennálló intézményekhez ragaszkodnak. Alól az egyezkedni kívánó felek olyan makacsul védelmezik ellentétes véleményöket, ott nem igen lehet egyezkedésnek helye.

Mr. Stead proposíciója a következő: Ha az összhang híján egy code-szerkesztése kivihetetlen, mért ne lehetne több code-ot összeállítani. Így például három törvénykönyvet alkotván, ezek a következőkben térnének el egymástól.

Az első code, melyet a legnagyobb kedvezményben részesített nemzetek code-jának nevezhetnénk, azon államokat köteleznék, amelyek az egyezményben részes államok lobogója alatt álló hajókra nézve lemondanak a megállítás és kutatás jogáról. A második code a föltételes dugáru eltörlését kívánó nemzeteket köteleznék, a harmadik végre a hadi dugáru code-ja, azon a konferencián megállapítandó szabályokat tartalmazná, amelyek szerint a dugárukalózkodás intézményét fentartani szándékozó nemzetek zsákmányügyi bíróságai jövőben eljárni tartoznának.

Ha ez a terv valóra válnék; egy jövődó háboruban Anglia nem állíthatná meg az olyan kereskedelmi hajókat, amelyek a dugáru-törvény eltörlésére szavazott nemzetek lobogóját viselik, csak feltétlen dugáru (fegyver, lőszer stb.) kobozhatna el az amerikai Egyesült-Államok hajóján, mert az Unió az utolsó hágai konferencián hajlandónak mutatkozott arra, hogy a föltételes dugáru elkobzására vonatkozó törvényt eltörlje, de szabadon állíthatna meg minden francia, német vagy orosz hajót, s szabadon kobozhatna el minden e hajókon talált föltétlen, vagy föltételes dugáru, mert ezek a nemzetek a régi kalózkodás elvéhez ragaszkodnak.

Hogy az ilyen tág és elasztikus törvény mennyire szükséges, ezt a legutóbbi hágai konferencia egy analog határozata is bizonyítja. E konferencián sehogy sem tudtak azon időre nézve megegyezni, amelyen át a hadakozó fél hadihajója szénfelvétel végett semleges kikötőben állomásozhatik. A konferencia végre általános szabályzatot hozott, amely minden államra kötelező erővel bír, ha csak az illető a háboru kitörésekor, vagy még azelőtt ki nem

jelentette, hogy más elvek szerint kíván eljárni. Ez esetben azonban egyszersmind irányelvet is köteles közzétenni.

Vannak azonban pontok, amelyekre nézve a nagyhatalmak olyan eltérő nézeteket vallanak, hogy közöttük lehetetlen egyezkedést elérni.

Angolország és Oroszország például a semleges prédának a tengeren való elkobzása kérdésében foglalnak el ellenkező álláspontot. Oroszország ragaszkodik azon jogához, hogy szükség esetén még a zsákmányügyi bíróság ítélkezése előtt — nyílt tengeren — semmisítse meg a semleges zsákmányt, Anglia pedig ilyen brit lobogót viselő hajó ellen intézett támadást casus belli-nek nyilvánít.

Ilyen előzmények után aligha várható, hogy az októberben összeülő kongresszus pozitív eredményre jusson, de hát a humanizmus sok áldozatot kíván, s a nemzetközi jog nagy művén néhány paragrafussal építettek is tovább, már is nagy eredményt értek el a közreműködők.

Horvátországi hírek. Még be sem fejezte magyarországi, horvátországi és tenger-melléki igazgató körutját Volodimirov tábornok, a pánszláv apostol s már másik orosz vendég érkezik hozzánk. Zágrából jelentik, hogy Miljukov, a дума volt elnöke, az alkotmányos demokrata párt vezére, odaérkezett, hogy tájékozódjék a politikai helyzetről. Az orosz politikának ez a kiváló oszlopa valóban nagyon kíváncsi ember lehet, hogy a horvát politikai helyzet iránt érdeklődik, de nem ártana, ha a horvát báni kormány is kíváncsi lenne egy kicsit és érdeklődne utjának igaz célja iránt.

A „Prokret“ azt írja, hogy báró Rauch horvát báni rendeletet adott ki az összes adóhivatalokhoz, hogy e hó 15-ig terjeszszék fel hozzá a különböző letétekről, biztosítékokról és árvapénzekről szóló kimutatásokat. Ezek az összegek, amelyek különböző pénzüzeteknél vannak deponálva, mintegy nyolc millió koronát tesznek ki. A horvát kormány ugyanis — mondja a „Prokret“ — pénzüzetében van es ezeket egy általa alapítandó új pénzüzetnél akarja elhelyezni, amelytől azután kölcsönöket szándékozik felvenni.

Patriarka választás. Bogdanovics Lucian budai szerb püspök, a karlócai patriarkatus adminisztrátora ma reggel Karlóca-ra utazott. Elutazása előtt azt mondotta, hogy patriarka választás kérdésében a helyzet teljesen bizonytalan és hogy a maga javára — legalább eddig — semmi kedvező fordulatot nem lát. Még megjegyezte, hogy minden a radikális pártnak az utolsó percre hagyott elhatározásától függ.

Ujvidékről jelentik, hogy a radikális szerbek folyton tanácskoznak. A kiszivárgott hírek szerint Balla főispánnak és Tomics Jánosnak hosszas kapacitáció után sikerült mintegy husz radikális kongresszusi képviselőt rábírn, hogy Bogdanovicsra szavazzanak. Remélik, hogy a radikális pártnak szeptember 14 én tartandó teljes értekezletén még többeket sikerül majd megnyerni Bogdanovics jelöltségének.

Más forrásból viszont azt jelentik, hogy

a radikális párti kongresszusi képviselők egy részében oly törekvések merültek fel, amelyek arra irányulnak, hogy a patriárka választás elhalasztassék mindaddig, amíg a radikális pártnak a kongresszus további törvényalkotási sorrendjére nézve bizonyos pozitív megállapodásokra sikerül jutnia. Ugyanis a radikális pártnak az a célja, hogy az általa megkezdett és részben megvalósított reformokat az autonómiában még azon idő alatt léptesse életbe, míg a mai kongresszusi képviselők mandátuma tart.

UJDONSÁGOK.

— **A kormányzó itthon.** Gróf Nákó Sándor fiumei kormányzó tegnap reggel Vencéből visszaérkezett.

— **A fiumei szállítók kartellje.** A P. N. írja: A fiumei nagyobb szállítócégek szintén kartelben vannak egymással. Ezt a kartelt csak tavaly fűtötték nyelbe a derék fiumei kereskedők, de már oly vigán emelik a szállítási költségeket, mintha a kartel ősidők óta állana fenn. Ugy látszik az eddigi sikereken fölbuzdultak a kartel tagjai, mert most ismét azon törik a fejüket, hogy felszórólják a díjakat. Ezt a tervüket azzal indokolják, hogy megdrágult a munkabér és emelkedtek a fuvarozási költségek. Az érdekelt kiviteli cégek természetesen nem hajlandók szó nélkül tűrni a kartel drágitását, s nem lehetetlen, hogy külön szervezkednek s megcsinálják a tavaly már fölmerült tervet, hogy a fiumei kikötőből elszállítandó áruk tovább fuvarozására külön szállítói apparátust szerveznek.

A P. iv. információja, bár nagy részében igaz, mégis kissé rosszhiszeműleg itéli meg a fiumei szállító cégek akcióját. Tény az, hogy a helyi költségek, a ki- és berakodás és minden egyéb munka rohamosan megdrágult az utóbbi két évben, úgy hogy a szállító cégek az addigi gyilkos verseny helyett egzisztenciájuk érdekében kartelbe léptek tavaly egymással. A kartel vezetése Brüll Sándor, a Schenker cég főnökének kezében van.

Hogy az érdekelt kiviteli cégek a kartellel szemben külön szállítói apparátust akarnak szervezni, arról nincs tudomásunk és nem is tartjuk valószínűnek.

— **Az „Atlantica“ hajóforgalma.** Az Atlantica Tengerhajózási Részvénytársaság hajóinak mozdulatairól a következő híreket kapjuk: „Magyarország“ gőzhajó Cardiffban a száraz-dockba ment. „Kossuth Ferenc“ gőzhajó 8-án Maltából Rotterdamba indult. „Szerényi“ gőzhajó 7-ike óta Brailában rakodik ki. „Gróf Serényi Béla“ gőzhajó Armi-fokot hagyta el 9-én Genova, Palermo és Catania felé. „Morawitz“ 7-ike óta Brailában rakodik ki. „Polacsek“ gőzhajó 11-ike óta Galatzban rakodik Alexandria részére. Az Atlantica bérelt hajóiról a következőket tudósíthatjuk: „Románia“ gőzhajó 2-ike óta rakodik Brailában Cospoli és Velence részére. „Orjen“ gőzhajó elseje óta rakodik Odesszában Cetta és Marseille részére. „Sisse“ gőzhajó rakodik Brailában Nauplia, Calamata és Patras részére. „Therese Heymann“ gőzhajó Odesszából Gibraltárba ment. „Hedjin“ gőzhajó Sulinából Beyrouth, Larnaca és Limassolba ment. „Salvo“ gőzhajó Sulinából Nápolyba ment. „Columba“ gőzhajó rakodásra kész Nicolaieffben Antwerpen részére. „Dromonby“ gőzhajó rakodásra kész Odesszában Rotterdam részére. „Belford“ gőzhajó rakodásra kész Odesszában Rotterdam részére.

— **A kikötőből.** Szeptember 14. Érkezett: „Tyria“ angol gőzös Liverpoolból 200 tonna vegyes áruval.

— **A magyar kormány és az osztrák Lloyd.** A magyar kormány kapkodó kereskedelmi tengerészeti politikájának köszönhetjük, hogy hajózási vállalatainkkal ideiglenes szerződéseink vannak. Egy ilyen ideiglenes szerződés bizonytalan állapotot jelent, vagyis jelenti azt, hogy a társaság nem tesz újabb beruházásokat, nem fejleszt új üzleteit, egyszóval nem érdeke, hogy lelkiismeretesen meg szolgálja a szubvenciót, amit azzal indokol, hogy nem érdemes neki. Ebben van igazság, mert a bizonytalanságra senki sem hajlandó messzi jövőbe kiható vállalkozásokba kezdeni. Így vagyunk az osztrák Lloydal is. Ezzel a társasággal a kormány 1908 január egyig szintén csak ideiglenesen rendezte a szerződést, ahelyett, hogy végleg megcsinálná vagy megsza-

kitana vele minden összeköttetést. Tudvalevő, hogy a keleti hajóáratainkat az Osztrák Lloyd bonyolítja le évi 600.000 korona szubvenció fejében, amit szuezi-csatorna illeték címen kap a társaság a magyar kormánytól. A brazilai hajóáratok megosztására vonatkozólag az Adria tengerhajózási társasággal van az osztrák vállalatnak egyezsége, míg a levantei hajózássunk egy részének lebonyolítása szintén az osztrák társaságra van bízva.

Mindezek a vitás kérdések, melyek külön megegyezés formájában, most ismét csak ez év végéig rendezettek, végre-valahára komoly elintézés alá kell, hogy kerüljenek. Annyi már most is valószínű, hogy a kormány újra szerződni fog az osztrák kereskedelmi érdekeket szolgáló társasággal, mivel ujévig épp oly kevésbé fog előkészületeket tenni, más megoldásra, mint eddig.

— **Uj honpolgár.** Butkovich János városi fogyasztási adóhivatalnok tegnap dr. Vio Ferenc polgármester kezébe letette a magyar állampolgári esküt. Az eskünél jelen volt Suppanich, a városi segédhivatal igazgatója.

— **A magyar-dalmát összekötő vasút.** A dalmáciával tervezett vasúti összeköttetés, melylyel legutóbbi számunkban vezércikkben is foglalkoztunk, serényen halad előre. A részletes tervek már készen vannak s Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter Lázár műszaki tanácsos elnökelete alatt bizottságot küldött ki a tervek felülvizsgálására. A tervezett vonal bejárását e hó 30-ára tűzték ki. A bejárás után fogják megállapítani az építési költségeket s nem sokára hozzáfognak ennek a fontos vasúti vonalnak kiépítéséhez. Az új vonal, mint olvasóink tudják, Ogulin állomástól ágazik el és Otocac, Gospic, Gracaccon keresztül Zomanjénél éri el a dalmát határt. Innen az osztrák kormány építi tovább Kninig a vasutat, ami által közvetlen összeköttetés létesül Spalatóval.

A fővonalról elágazó több szárnyvonalat is létesítenek Bihac és Zengg felé.

— **Kivándorlás.** A Cunard hajóstársaság Pannonia gőzöse szombaton körülbelül 300 utassal innen Newyorkba indult.

— **Nemzetközi hajózási kongresszus.** Egán Ede, a kereskedelmi minisztérium tengerészeti és folyamhajózási szakosztályába beosztott máv. felügyelő kit a kereskedelmi kormány küldött ki a szentpétervári XI. nemzetközi hajózási kongresszusra, onnét visszaérkezett. A kongresszusról s egyéb tapasztalatairól kimerítő jelentést szerkesztett és ezzel számolt be kiküldetéséről. Magyarország részéről összesen 17-en vettek részt a kongresszuson, köztük heten állami kiküldetésben voltak. A földmivelésügyi minisztérium részéről ki voltak küldve: Faragó Lipót osztálytanácsos, dr. Tóth Ernő titkár, Udránszky József műszaki tanácsos és Maurer Gyula királyi mérnök, a kereskedelmi minisztérium részéről: Kohányi Zoltán tengerészeti felügyelő, Egán Ede felügyelő és Macher Ernő királyi főmérnök. A kongresszuson az Atlantica tengerhajózási rt. képviselőjében Pollacsek Jenő vezérigazgató, a Rábaszabályozó Társulat képviselőjében Bíró Elek műszaki tanácsos és a Magyar Királyi Folyam és Tengerhajózás részéről Sényi Péter igazgató jelent meg.

— **A ravennai Dante-ünnep.** Szombaton este az Ungaro-Croata „Dániel Ernő“ gőzöse körülbelül 130 fiumei utassal Ravennába indult a Dante-emlékünnepre. A főlzállásnál nagy tömeg lepte el az Adamich-mólót, mely „Evviva Dante“ (— szegény már 587 éve halt meg — A szerk.) „evviva Fiume italiana“ kiáltások közepette és a „Lega nazionale“ irredentista himnuszának eléneklésével tüntetett az elutazók mellett. Felhangzott azonban a mólon álló tömegből egy pár erőteljes fütty is a nagyolasz tüntetés ellen. Icilio Baccich városi raprezentante, mint Fiume város magisztrátusának hivatalos képviselője és kiküldöttje vett részt a kiránduláson.

Ravennából jelentik táviratilag, hogy a „Dániel Ernő“ tegnap délelőtt tíz órakor a Triesztből érkezett „Ravenna“ és „Hungaria“ gőzösökkel egyidejűleg odaérkezett. A mólókon beláthatatlan néptömeg üdvözölte az érkező vendégeket. A firenzei és bolognai városi képviselőtestületek teljes számban jöttek el az ünnepre, melyen majdnem minden olasz város képviselve van. Nathan, a római polgármester is eljött. A trieszti, fiumei, trentói, dalmáciai és pólai olaszok nevében a város dístermében Hortis Attilio trieszti országgyűlési képviselő beszélt, átadva a „vissza nem csatolt“ ola-

szok ünnepi ajándékképpen a nagy Dante ezüstmécsesét. Előzőleg Ravenna polgármestere, Nathan a római polgármester és Isidoro del Lungo, az olasz Dante-társulat elnöke beszélt. Az átadási okmányt Trieszt nevében Hortis, Trento nevében Salvotti Mario báró, Görz nevében Pinausig és Fiume nevében a szép horvát nevű Baccich Icilio írta alá.

A trieszti legnagyobb része már tegnap este visszautazott. A fiumeiek ma délután 2 órakor utaztak el és az éjjel érkeznek itte.

— **Nagy halfogások.** Triesztből írják lapunknak, hogy szardínia halban áprilistól májustól július hó közepéig oly bő volt a fogás mint eddig egy évben sem. Július hó közepétől e hó közepéig a halfogás szünetelt, minthogy nálunk nyáron szardíniát nem igen lehet fogni. Az e hó 4-én kezdődött őszi halfogást leginkább Trieszt, Monfalcone, Santa-Croce és Capodistria körül végzik. A halfogás oly bő, hogy egyetlen halászbárka egy éjjelen át 120.000 szardíniát fogott. Tekintettel erre a bőséges halfogásra, a konzervált szardíniák ára öt százalékkal alászállt, a tengeri pisztrángot 40 fillérért árulják kilonként s a tonnahalat, melyből szintén sokat hoznak 80—84 fillérért fogyasztási adóval együtt a trieszti halcsarnokba szállítva.

— **Osztrák kémeek az olasz hadgyakorlaton.** Amíg Tittoni és Aerenthal a monarchia és Olaszország között „fenálló“ egyetértést hirdetik, Olaszország és Ausztria közt állandóan feszült a viszony. Ez a feszültség főképen az olaszoknak Ausztria és a közös hadsereg iránti bizalmatlanságán alapul. Hogy ez a bizalmatlanság mennyire indokolt, vagy indokolatlan, arról itt most nem beszélünk, csupán az eseményekről számolunk be. Olaszországban most vannak a nagy hadgyakorlatok, amiket — harci próbáknak is nevezhetünk, mert hiszen Olaszországban is ennek tekintik. Értelhető tehát, hogy egyre-másra kapunk híreket arról, hogy osztrák katonai kémeek tartóztattak le olasz földön. A legújabb letartóztatás a következő:

Genuából jelentik, hogy San Giacomo közelében, a nagy olasz hadgyakorlatok területén, letartóztattak egy fiatalembert. Ez az ember a San Giuseppe vasúti állomásáról indult el kocsin s Altare-ig ment, ahol lóra szállott s San Giacomoig lovagolt. A carabinieri egyik brigáderosa észrevette ezt a kirándulást s menten gyanut keltett előtte az eset. Messziről követte a lovas s megfigyelte, hogy egy kézi fényképező-készülékkel felvételeket végez. Amikor már elég alaposnak vélte gyanuját, föl tartóztatta a gyanus embert és a parancsnok elé vitte. Itt a fiatal úriember azt vallotta, hogy Osininak hívja, és berlini kereskedő. Tökéletesen beszélt olaszul. Mulatságból lovagolt ki a vidékre és fotografált egy-egy tájéket. A parancsnok, aki egykor berlini kiküldetésben volt, németül kezdett az állítólagos Osinivel beszélni s csakhamar meggyőződött arról, hogy nem berlini. Kézi táskájában helyrajzi skizzeket találtak a hadgyakorlatok állásáról, amelyeken pontos megjegyzések voltak a haderőkről és a pozíciókról. Nyomban elkobozták a gyanut keltő holmikat s a fényképező készüléket, amelyben egy lemezen felvételt találtak a hadgyakorlat egyik mozzanatáról. Azt tartják, hogy az elfogott fiatalember osztrák katonatiszt s kémkedett. A letartóztatott ember nyugodtan viselkedik s az olasz tisztek nagy udvariassággal bánnak vele. A carabinieri még két másik gyanus emberre is vadásznak, akik az erősségek között barangolnak.

— **Tengeri kirándulás a Brioni szigetekre.** A magyar-horvá. hajóstársaság kedden, folyó hó 15-én kedvező idő esetén „Tatra“ nevű termes gőzöseivel kirándulást rendez a Brioni szigetekre. A menetrend a következő: Indulás Fiuméből reggel 7:30 órakor, indulás Lovranából reggel 8:50 órakor, indulás vissza Brioniból délután 4 órakor. Jegyek a mólon levő jegypénztárnál válthatók. Menetar személyenként 10 kor. Értkezés a hajón.

— **Magyar tengerentúli forgalom Fiumén át.** E köteléki forgalomban 1907. évi január 1-től érvényes díjszabáshoz 1908. évi december hó 1-től, illetve díjfelemeléseknél 1909. évi január 1-től számítható érvényessé az I-sz. pótlék lép hatályba.

Ezen pótlék, mely hirdetés útján már érvényesített intézkedések díjszabási uton való rendezését, számos új állomásnak és kikötőnek díjszabásba való felvételét, a különféle kikötői állomási jegy zékek újbóli összeállítását, új -

talmazza, a központi díjszabás-elárúsító irodában (Budapest, V., Akadémia utca 3. sz.) valamint a részleges szállítási vállalatok útján már legközelebb megszerezhető lesz.

Ezen pótlék a magyar kir. államvasutak díjszabásainak nyilvántartására vonatkozó „Díjszabási Utmutató” 52. oldalán 327. folyószám alatt tartatik nyilván.

— **Uj hajójárat.** A Magyar-Horvát Tengerhajózási részvénytársaság a jelenlegi Fiume-Spalató-i ideiglenes vonal helyett, folyó évi szeptember hó 7-től kezdve egy új járatot és pedig a *Fiume—Metkovics-i kiegészítő B.* vonalat létesített.

Az új vonal menetrendje szerint az odamenetnél Szebenikó, Spalato, Matlarska, Fortopus (feltételes) s a visszautazásnál Fortopus (feltételes), Spalato, Salona (feltételes), Castellvecchio, Trau és Sebenico kikötők fognak érinteni. Sebenicóban feltételes kikötés Carnizában.

Ez alkalommal megjegyezzük, hogy a társaság Fiume—Rovigno-i vonalának menetrendje továbbra is érvényben marad.

x **Sport vendéglő.** Kumin Ferenc Sportvendéglőjének jó magyar konyháját figyelmébe ajánljuk minden fiúknak és átutazó magyar embernek. A barátságos helyiség a Deák-korzótól néhány lépésnyire van a Germania-utca 2. számú új házban a Jellacsics kaszárnya mellett.

— **Ismeri a Fektort?** Ez a különleges — szabadalmazva van az egész világon — és elsőrendű orvosok, tanárok ajánlják mint kiváló hashajtószert. Háztartásokban legyen mindig Fektor — az egyetlen hashajtó limonádé. Hatása gyors és biztos. Üvege 80 fillér. Kapható minden gyógyszerárban és nagyobb kereskedésekben.

Távirat ◀▶ Telefon.

A spanyol király Baranyában.

PÉCS, szept. 14. A baranyai birtokain időző Frigyes főherceg tegnap táviratot kapott Alfonz spanyol királytól, melyben értesíti, hogy budapesti látogatása után le fog jönni hozzá Baranya-Bélyére több napi szarvasvadászatra.

Katholikusok és szociálisták harca.

BUDAPEST, szept. 14. A magyar katolikusok tegnap délután a városligeti iparcarnokban nagygyűlést tartottak, melyen Zichy János gróf elnökölt. Majláth József gróf országgyűlési képviselő egy beszédében hevesen kifakadt a szociálisták és a szabad gondolkodók ellen, majd Várossy Gyula kalocsai érsek beszédét mondott a pápa 50 éves papi jubileumáról. Ezután a nagygyűlés úgy a pápának, mint a királynak hódoló táviratot küldött.

Ugyanezen időben a szociálisták az Arena előtt tartottak népgyűlést. Több szónok beszélt a papok és a rakció ellen, azután a népgyűlés Tolstói Leónak üdvözlő táviratot küldött. Időközben az Iparcsarnokból megindult a katolikusok közel 20 ezer főből álló menete, melyben kocsin számos főpap és arisztokrata is résztvevett. A menet az Andrássy uton át a Szent István bazilika felé igyekezett, de a népgyűlésük befejeztével az Andrássy utra sereglő szociálisták „le a csuhásokkal” kiáltásokkal követő sárral és záptojással megtámadták a katolikusokat. Demele Ferenc egy kódobástól súlyosan megsebesült. A nagyszámúban kivonult rendőrség kivont karddal belevágatott a szociálisták közé. A kardlapozástól többben megsebesültek, de sebesülést szenvedett két rendőr is. Összesen 32 letartóztatás történt.

Letartóztatott uriaszony.

ESZÉK, szept. 14. A helybeli rendőrség ma bűnrészesség miatt letartóztatta Schwarz Juliát, a sikkasztás miatt megszökött Schwarz Ferenc volt tekintélyes butorkerekedő nejét.

Ismét vasuti szerencsétlenség.

BUDAPEST, szept. 14. A keleti pályaudvaron a ruggyantagyr előtti fordulónál a kassai gyorsvonat összeütközött egy üres személyvonattal, melyet összeállítás után épp be akartak tolni a pályaudvar csarnokába. A tolatott vonat épp abban a pillanatban került a beinduló gyorsvonat vágányára, midőn a vonat már közeledett. A gyors fékezés mitsem használt, úgy hogy a két gép egymásba furódott. A kas-

sai gyorsvonat 2 kocsija és az üres vonat egy kocsija felszaladt a mozdonyra. Szerencsére az utasok közül senki sem sebesült meg. Hat vasuti és mozgópostai alkalmazott könnyebben megsebesült, de Zala Mór gyorsvonat főkalauznak a jobbkarja törött el. A szerencsétlenséget Szendefy Elek forgalmi tiszt mulasztása okozta.

Kragujevic bünei.

BUDAPEST, szept. 14. Kragujevic Vaso az erkölcselen merénylő ma, látván, hogy a rendőrség már a legtöbb bűnét kiderítette, térdre borult a vizsgálatot vezető rendőrtisztviselő előtt és nagy lelki izgalma között kijelentette, hogy szenzációs vallomást akar tenni. Kragujevicet azonnal felvezették a kihallgatási irodába, ahol az érdekesítő és terjedelmes vallomás még most is folyik.

Telefon-számok:

Szerkesztőség 954

Kiadóhivatal 229

Nyomda 920

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsio után is és ez a megkönnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezen meg ezren tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Épp ily szembe-ötölő a javulás az általános egészséget illetően.

AZ Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — hárjuk figyelembe venni.

Étvágy és álom

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógyszerárban.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapáry

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Közvetlenül a termelőktől beszerzett magyar borok. Állandóan frissen csapolt kőbányai polgári márciusi s újra malátasör.

Vendégszobák tengeri kilátással.

Elsőrendű fehérnemű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

Végeladás.

A felszámolás alatt levő Fiumei Butorgyár Részv. Társ. (Via Macello 6) mindennemű szalon-irodai s kávéházi széket s egyéb butorberendezéseket mélyen leszállított áron ad el.

FEKTOR

az egyetlen
hashajtó limonádé.

Kellemes ízű, gyors és
biztos hatású.

Szükséges minden háztartásban!

Kapható mindenütt. Üvege 80 fill.

„Kolumbus” vegyszeti gyár részvénytársaság,
Budapest, VIII., József-utca 16—18.

„De la Ville“

szálloda, kávéház és étterem.

FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyarág legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

Tulajdonos
Szentgyörgyi Ferenc.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Globus

Hírlapügynökség.

Ujság-elárúsítás rögtön a
vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca
(az Europa szálló közelében).

LIDO-VELENCZE

Maison d'Italie ♦ Villa Monplaisir
Villa Thea ♦ Villa Bellevue ♦ Hotel Margherita

Elsőrendű házak modern kényelemmel berendezve.
Legjobb fekvésben a Lidón. Villanyvilágítás mindenütt.
Fürdők és zuhanyok. Telefon. Külön lakrészek családoknak konyhával.

Tulajdonos
PONTELLO R.

Szobák 5 lirától feljebb. Teljes penzió 8 lirától feljebb.

CANTRIDA FÜRDŐ ÉS VENDÉGLŐ

Kombinált villamos vasuti és fürdőjegyek:

Felnőtteknek: Fiumara-Cantrida 70 fill. Giard. pubb.-Cant. 60 fill.
Gyermekeknek: " " 50 fill. " " 40 fill.
Ez árakban befoglalatik a villamos vasut oda-vissza, az omnibus, a fürdés és a fehérnemű.

Tíz jegyet tartalmazó blockok árai:

Felnőtteknek: a Fiumarától 6.—kor., népkerttől 5.—kor.
Gyermekeknek: " 4.40 kor., " 3.40 kor.
Jegyek és blockok kaphatók a villamos vasut kalauzainál és a fürdőpénztárnál.

Remek árnyas kert és nagy terrasza.

Szobák idegeneknek. — Magasforrasú vízvezeték — Villanyvilágítás.

— Izletes ételek és kitűnő italok. —
Kőbányai Polgári Sör.

MITTEL ALAJOS
fürdőtulajdonos.

MANN JÓZSEF
vendéglős.

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ūrményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jégyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ūrményi-tér 6.

MIRAMARE NAGYSZÁLLÓ

CIRKVENICÁN.

Nyári és téli üdülőhely és tengeri fürdő.

A szálloda közvetlenül a tengerparton,
— a fürdő közelében fekszik. —

Modern berendezés. — Kávéház és étteremmel.

Lift. — Villanyvilágítás. — Olvasó terem.

Hidegvízgyógyintézet. — Meleg házi fürdők.

Figyelmes kiszolgálás

Mérsékelt árak.

CRNKOVIC

szálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 peccnyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitüntetve a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIC JÓZSEF.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

A fiumei közönség és az idegenek figyelmébe!

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitűnő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható CSIZMÁS DEMETER

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben.

Maluszewszki Szaniszió

CENTRAL KÁVÉHÁZA

és cukrászdája

CIRKVENICA

közvetlenül a tengerpart mellett.

Kitűnő italok és frissítők.

Legfinomabb cukorsütemények.

ELSO FIUMEI

RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra átveszek. Olcsó havi előfizetés ellenében rendben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szíves pártfogást kér

H. Schönberg ferfiszabó.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Szigorú pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNÁCZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.

TELEFON 923.